

ความคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงสังคมของชนวนการนักศึกษาไทยระหว่างพ.ศ.2516-2519

: ศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ แห่งประเทศไทย

นางสาว คณินันต์ย์ ตั้งใจตรง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
วิทยานพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาควิชาประวัติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.2530

ISBN 974-567-830-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012951

14029645X

THOUGHTS ON SOCIAL CHANGE OF THOSE INVOLVED IN
THE THAI STUDENT MOVEMENT, 1973 - 1976 : A CASE STUDY OF
THE NATIONAL STUDENT CENTER OF THAILAND

MISS KANUNGNIT TANGJAITRONG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of History

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-567-830-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงสังคมของชบวนการนักศึกษา ไทยระหว่าง
พ.ศ.2516-2519 : ศึกษากรณีศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย

โดย นางสาว คณินันต์ ตั้งใจตรง

ภาควิชา ประวัติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สภาอานันท์
รองศาสตราจารย์ ดร.ธิดา สาระยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

[Signature]
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Signature].....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร กาญจนจारी)

[Signature].....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สภาอานันท์)

[Signature].....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธิดา สาระยา)

[Signature].....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ชาญวิทย์ เกษตรศิริ)

[Signature].....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สัจจิต บุญบงการ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงสังคมของขบวนการนักศึกษาไทยระหว่าง พ.ศ.

2516-2519 : ศึกษากรณีศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย

ชื่อนิสิต นางสาว คณินันต์ ตั้งใจตรง

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์

รองศาสตราจารย์ ดร. ธิดา สาระยา

ภาควิชา ประวัติศาสตร์

ปีการศึกษา 2529

บทคัดย่อ

ขบวนการนักศึกษาไทย เป็นกลุ่มพลังที่มีบทบาทในการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่สำคัญที่สุดกลุ่มหนึ่งระหว่างปี 2516 - 2519 การวิจัยนี้มาดัดแปลงครั้งเพื่อศึกษาความคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงสังคมของขบวนการนักศึกษาไทยในช่วงดังกล่าว โดยใช้ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยเป็นกรณีศึกษา เพื่อจะเข้าใจความคิดของขบวนการนักศึกษาไทยภายใต้สภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และภูมิปัญญาในขณะนั้น

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงสังคมของขบวนการนักศึกษาไทยซึ่งมีศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยเป็นตัวแทนระหว่างปี 2516 - 2519 นี้ มีการคลี่คลายเปลี่ยนแปลงของความคิดอย่างมาก การคลี่คลายเปลี่ยนแปลงความคิดนี้เป็นปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของขบวนการนักศึกษา การรับรององค์กรศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงของสภาพการเมืองและภูมิปัญญาในสังคมไทยในระยะนั้น

ในระยะแรกขบวนการนักศึกษาไทยมีแนวความคิดที่เน้นการทำประโยชน์เพื่อสังคม และ

ความคิดประชาธิปไตย แต่ในระยะต่อมาความคิดเปลี่ยนไปเป็นสังคมนิยมขึ้นเรื่อยๆ โดยเน้นทั้งเป้าหมายและแนวทางในการต่อสู้เพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมไทยไปสู่ระบอบสังคมนิยม ความคิดสังคมนิยมของขบวนการนักศึกษาปรากฏชัดเจนในหนังสือพิมพ์ อธิปไตย ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยจัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ความคิดดังกล่าวแก่นักศึกษาและประชาชน

เมื่อแนวความคิดสังคมนิยมมีอิทธิพลมากขึ้น ขบวนการนักศึกษาก็มีการเคลื่อนไหวในทางที่เป็นปฏิปักษ์ต่ออำนาจรัฐมากขึ้น ในที่สุดฝ่ายอำนาจรัฐก็ได้ดำเนินการปราบปรามขบวนการนักศึกษาอย่างรุนแรง จนบทบาทของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยและขบวนการนักศึกษาได้ยุติลง เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Thoughts on Social Change of those involved in the Thai Student Movement, 1973 - 1976 : A Case Study of the National Student Center of Thailand

Name Miss Kanungnit Tangjaitrong

Thesis Advisor Assistant Professor Chaiwat Satha-Anand, Ph.D.

Associate Professor Dhida Saraya, Ph.D.

Department History

Academic year 1986

Abstract

The Thai student movement was one of the most important pressure groups that played a role conducive to political changes during the years 1973-1976. The objective of this research is to study their thoughts regarding social change during this same period. The National Student Center of Thailand (NSCT.) is used as a case study to understanding the thinking behind the Thai student movement under the prevailing economic, social and political environment and intellectual climate.

This research reveals a great deal of transformation in the thinking of the Thai student movement regarding social change, as represented by the NSCT during the years 1973-1976 . This transformation of the movement thinking correlates directly with the students' poli-

tical activities, the organizational changes within the NSCT, as well as the changes in political condition and intellectual climate in Thai society at the time.

In the beginning, the Thai student movement was characterized by trying to better Thai society through democratic ideas. By placing emphasis on the means of struggle, subsequent thoughts changed more and more towards socialism.. This socialistic trend was evident in Athipat the newspaper published by the NSCT. to propagate these ideas to the public.

As socialism gained more influence, the student movement became more hostile to the power of the state. Finally, the latter used drastic violence against the students gathering in Thammasat University on October 6, 1976, which effectively put an end to the role of the NSCT and the student movement.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เริ่มต้นและสำเร็จลง ได้ด้วยความอนุเคราะห์ของผู้มีพระคุณ และผู้ให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ หลายท่าน ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ธิดา สาระยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่ง ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ ตลอดจนถึงใจแก่ผู้เขียนด้วยความเมตตากรุณาเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษกร กาญจนจารี อาจารย์ ดร. ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร. สัจจิต บุญงการ ที่กรุณาให้คำแนะนำอันมีประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และเนื่องจากทุนในการวิจัยครั้งนี้ บางส่วน ได้รับมาจากทุนอุดหนุน โครงการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาเกี่ยวกับเอเชียอาคเนย์ศึกษา ของสถาบันเอเชีย จึงขอขอบพระคุณสถาบันเอเชีย มา ณ ที่นด้วย

ขอขอบคุณอดีตผู้นำและผู้ปฏิบัติงานของชมรมการนักศึกษาทุกท่าน ซึ่ง ได้สละ เวลาอันมีค่าในการ ให้สัมภาษณ์ถึง เรื่องราวในอดีต

ขอขอบคุณ... คุณสธาชัย ยิ้มประเสริฐ อาจารย์สายชล วรรณรัตน์ คุณอรุณจักร สัตยานุรักษ์ คุณพรชัย คุณทิวพร คุณสมศักดิ์ เจียมธีระสกุล คุณพรณี บัวเล็ก คุณสุด จอนเจดิสัน คุณสมศักดิ์ อรุณพฤษภากุล และคุณมานพ ภาววิวัฒน์สกุล ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านเอกสารข้อมูลที่ยาก ตลอดจนถึงความคิดเห็นต่างๆ ด้วยความเต็มใจเสมอมา... ขอขอบคุณ คุณพิริยา คุณฉะฉริ และคุณปรารภนา โภเมน ผู้มีส่วนช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ และขอบคุณในน้ำมิตรของเพื่อนๆ ทุกคนที่ได้ให้ความเอื้ออาทรและปลั่งใจแก่ผู้เขียนตลอดเวลาที่หาวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไม่อาจสำเร็จเป็นรูปเล่มได้ หากไม่ได้รับความช่วยเหลือในการพิมพ์ด้วยความอดทนเป็นอย่างดี จากคุณนันทนา ตั้งใจตรง คุณวิภาวรรณ จุฑาทิทรกุล และน้องไม้ค

ท้ายนี้ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ และพี่ ที่รักทุกคนในครอบครัว ซึ่ง ได้ให้ความสนับสนุนในด้านการเงิน ความรัก ความห่วงใย แก่ผู้เขียนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

คนึงนิตย์ ตั้งใจตรง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๘
กิตติกรรมประกาศ	๗
บท	
1. บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
ที่มาของปัญหา	3
สมมติฐาน	6
วัตถุประสงค์	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
วิธีการวิจัย	7
การตีความข้อมูล	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2. รากฐานการก่อตัวของขบวนการนักศึกษาไทย	13
เงื่อนไขทางการเมือง	14
เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ	28
เงื่อนไขทางสังคม	39
อิทธิพลการเคลื่อนไหวทางความคิดในช่วงต่างๆ	47
1. การเคลื่อนไหวทางความคิดช่วงทศวรรษ 2490	49

2. การเคลื่อนไหวทางความคิดก่อน 14 ตุลาคม 2516 ..	55
3. การเคลื่อนไหวทางความคิดหลัง 14 ตุลาคม 2516 ถึง 6 ตุลาคม 2519	74
3. การเคลื่อนไหวและการพัฒนาองค์กรของขบวนการนักศึกษาไทย	86
การเคลื่อนไหวของนักศึกษาทหารยศ 2490 ถึงปี 2513	86
กำเนิดศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (ศนท.)	96
การเคลื่อนไหวและพัฒนาการของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (2513 - 2516)	100
การเคลื่อนไหวและการปรับองค์กรของขบวนการนักศึกษา 14 ตุลาคม 2516 - 6 ตุลาคม 2519	120
1. ความคิดเรื่องการเสียสละเพื่อส่วนรวม : แรงผลักดันในการ เคลื่อนไหว และความคิด	120
2. การเคลื่อนไหวที่ส่งผลสะท้อนต่อการปรับองค์กร	132
2.1. การเคลื่อนไหวเรื่องเอกราชอธิปไตยของชาติ ...	132
2.2. การเคลื่อนไหวเรื่องประชาธิปไตยและความเป็นธรรม ในสังคม	133
2.3. การเคลื่อนไหวคัดค้านความคิดของพิน บำรุงน ...	135
2.4. การเผชิญหน้ากับการตอบโต้ของรัฐ	142
3. การปรับองค์กรนักศึกษา หลัง 14 ตุลาคม 2516 - 6 ตุลาคม 2519	155
3.1. การเปลี่ยนแปลงของศนท. กับการปรับองค์กรที่เป็น ทางการ ให้เป็นองค์กรที่สอดคล้องตามการตั้งการเมือง .	158
3.2. การปรับองค์กรภายในของขบวนการนักศึกษา	172

	หน้า
4. การเผยแพร่ความคิดของศูนย์กลางนิตนศึกษาแห่งประเทศไทย	181
ความสัมพันธ์ระหว่าง ศนท. กับหนังสือพิมพ์ อธิปไตย และวารสารศูนย	182
บทบาทการเผยแพร่ความคิดของอธิปไตยและวารสารศูนย ตั้งแต่มกราคม -	
มิถุนายน 2517	184
การเปลี่ยนแปลงของอธิปไตย หลัง มิถุนายน 2517	195
5. บทสรุป	208
บรรณานุกรม	214
ภาคผนวก	227
ประวัติผู้เขียน	239

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย